

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

Інститут педагогіки, психології і мистецтв

Л.О. Остапчук

***Вокалізи для народного
голосу***

Збірник вокалізів

Вінниця — 2015

УДК 378
ББК
О

Рекомендовано до друку вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № від «» 2015 р.)

Автор-укладач:

Л.О. Остапчук, заслужена артистка України, старший викладач кафедри, хорового мистецтва та методики музичного виховання Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;
Т.Ю. Панасюк, концертмейстер кафедри хорового мистецтва та методики музичного виховання Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського .

Рецензенти:

Газінський В.І. народний артист України, професор кафедри хорового мистецтва та методики музичного виховання Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського; Серебрі А.П. заслужений діяч мистецтв України, завідувач кафедри хорового диригування Одеської національної музичної академії ім. А. Нежданової професор.

Вокалізи для народного голосу. :Збірник вокалізів. — Л.О. Остапчук. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2015. — 40 с.

ISBN

ISBN

УДК
ББК

© Вінницький державний педагогічний університет
Імені Михайла Коцюбинського
© Л.О. Остапчук
© ТОВ фірма «Планер»

ПЕРЕДМОВА

Із всіх існуючих на світі музичних інструментів–голос людини є найдосконалішим і має особливу силу впливу на слухача. Будучи частиною людського тіла, він здатний реалістично і витончено відтворити і передати найпотаємніші думки і переживання, адже в голосі відображена душа виконавця. І хоч спів–самий популярний, самий доступний і демократичний вид музикування аби досягти високого виконавського рівня працювати ,доводиться наполегливо, регулярно, постійно тренуючи м'язи голосового апарату та вдосконалюючи співацькі навички.

В вокальному, як і в інших видах мистецтва, співіснують на рівних правах, обумовлюючи одна одну дві стихії: технічна і творча. Виходячи з цього, навчання співу – це вирішення цілого ряду вокально-технічних та художньо-виконавських завдань, кінцевою метою якого є висока художньо-виконавська майстерність,досягнути якої можливо тільки на базі досконалої вокальної техніки. В основі всякого мистецтва лежить ремесло. Жоден творчий задум буде недосяжним для співака, якщо його голос, як музичний інструмент, технічно не готовий до його втілення. Тому на початкових етапах навчання основну увагу звертають на формування звуку і техніку звуковедення. Однак, потрібно пам'ятати про принцип єдності технічного та художнього розвитку в процесі виховання співака. Самий довершений звук утворений голосом людини без емоційної складової несе сигнальну функцію і ніяк не художньо-естетичну. Робота над формуванням технічних навичок голосового апарату має бути організована таким чином, аби кожна найменша музична фраза не була позбавлена емоційної складової, художнього змісту і художнього переосмислення.

Для досягнення цієї мети під час практичної роботи із учнями педагоги широко використовують вокалізи, які об'єднують в собі технічне і художнє завдання. Це музичний матеріал,що використовується в процесі навчання як перехідна ланка від вправ до художніх зразків.

Вокаліз є музичним твором для голосу без поетичного тексту вузько педагогічного спрямування, що написаний з конкретним технічним завданням, має закінчену форму, певний художній зміст, викликає у слухача відповідні емоційні переживання. Метою вокалізів, як і етюдів в інструментальній музиці, є формування певних технічних вмінь і навичок співака. Технічні елементи, які обов'язково присутні в вокалізі переплетені з музичним змістом і не сприймаються як рутинний тренаж.

Вокалізи виконуються на конкретний голосний звук. Відсутність слова дає можливість зосередитися на музичній виразності, на роботі голосового апарата як виключно музичного інструмента не обтяженого словом. Співак в вокалізі потрапляє в умови чистого інструментального музикування. Саме відсутність тексту та відповідні технічні завдання роблять вокалізи цінним навчальним матеріалом у вихованні голосу і обумовлюють їх широке використання у вокально-педагогічній практиці та навіть серед професійних співаків.

Авторами вокалізів, як правило, є вокальні педагоги. Збагачені досвідом, знаючи типові проблеми, які доводиться вирішувати в процесі постановки голосу та маючи потребу в відповідному музично-методичному матеріалі, вони створили, залишивши у спадок наступним поколінням, чимало вокалізів для різних типів голосів, що формують ті чи інші вокально-технічні навички. Вокалізи М. Глінки, І. Вілінської, Ф. Абта, Д. Конконе, П. Віардо-Гарсія, М. Завалішиної, С. Павлюченко, Г. Панофки, та багатьох інших авторів сьогодні широко використовуються в роботі з учнями, які опановують академічний вокал.

Однак в останні роки серед бажаючих навчатися співу все більшої популярності набуває естрадна та народна манери. У роботі з такими співаками вокалізи, які використовують педагоги класичної школи, безперечно, можуть бути корисними, проте вони далеко не завжди співзвучні з стилем, специфікою, діапазоном, мелізматиною, особливостями мелодики та іншими характеристиками співу виконавців народної та сучасної естрадної музики. Постає нагальна потреба в новому, дещо відмінному музично-

---

педагогічному матеріалі, який би максимально відповідав вокально-технічним завданням, що виникають в роботі викладачів естрадного та народного вокалу із своїми учнями.

Вокалізи, поміщені в збірнику, рекомендується використовувати в роботі з народними жіночими голосами для вільного оволодіння як співацькими навичками, що є основоположними для всіх співаків без винятку, так і продиктованими специфікою народного співу, особливостями мелосу, характерною мелізматиною, та ін.

Традиційна українська манера вокального музикування формувалася і вдосконалювалася впродовж віків багатьма поколіннями. Маючи спільну основу, що базується на загальних рисах української мови та мелосу, вона різнобарвна, різнопланова, не однорідна. Її специфіка обумовлюється говіркою, фонетичними діалектами, особливостями мовлення конкретного регіону. Докладно і ґрунтовно про це говорить професор А. Іваницький у посібнику для вищих та середніх учбових закладів «Українська народна музична творчість», розділ «Співочі стилі», де вказує на три основні різновиди вокально-тембрової традиції та цілий ряд перехідних.

Манера співу і фонетика мови органічно зв'язані. В народному співі виконавці користуються розмовним станом голосового апарату, добре натренованим саме в таких м'язових координаціях повсякденним мовним спілкуванням. Ротова порожнина, гортань, резонатори, голосові складки, дихання, м'язи, що відповідають за артикуляцію – все функціонує в розмовному режимі, тому народний спів за станом голосового апарату можна назвати природно-розмовним, чим і пояснюється близькість вокальної та мовної фонетики.

Основою співу є грудне звучання в нижній частині діапазону голосу в поєднанні з головним звучанням високих звуків. Грудний та головний регістр різко відрізняються один від одного, плавний перехід, як правило, відсутній. В межах одного твору виконавець використовує або грудне або головне резонування, тому у більшості народних наспівів діапазон не перевищує октаву, а іноді ще менший.

Аналізуючи манеру співу, якою користуються виконавці народних пісень, сьогодні, попри велике розмаїття підходів до звукових ідеалів, розрізняємо відкриту або, як ще її називають, автентичну та напівприкриту народну манеру співу.

Відкритою манерою виконують свої пісні самі носії фольклору та колективи, творчість яких визначає тяжіння до професійної реконструкції автентики (фольклорні гурти «Древо», «Крالیця», «Божичі» та ін.). Специфіку звучання визначає вокально-темброва традиція регіону, формантна структура місцевої говірки. Такий спів характеризується використанням голосу в межах грудного резонування. Виключенням є гуртове виконання деяких календарно-обрядових пісень з використанням фальцетних підголосків, характерних для центральних регіонів України. При цьому слід відзначити, що без будь якого тренування в октавному діапазоні грудного звучання спостерігаємо абсолютно чисту звуковисотну інтонацію. Така чистота інтонації співу людини є результатом природного зв'язку між уявою висоти та її втіленням голосовим апаратом, що функціонує в звичному розмовному режимі. Характерно, що вона зберігається при всіх градаціях гучності звучання.

Іноді, характеризуючи грудний спів, педагоги-вокалісти класичної школи називають його «криком», вважають що голосові складки дуже напружені та зазнають вкрай великих фізичних навантажень. Однак умілі досвідчені співаки самі дзвінки, гучні звуки виконують легко і невимушено, без зайвої напруги м'язів голосового апарату. Вираз обличчя залишається природнім, розмовне положення вільних м'яких губ дає виконавцям можливість користуватися всім багатством розмовної міміки та правдивістю мовних інтонацій. Професійні виконавці при дотриманні загальних норм співацького режиму повністю зберігають здоровий співацький апарат до старості.

Напівприкрита манера співу розвинулась і стала популярною завдячуючи професійним співакам та музикантам. Заслужений академічний український народний хор імені Г. Верьовки, ансамблі пісні і танцю та хорові колективи фольклорного спрямування, які були створені в більшості

обласних філармоній в другій половині минулого століття та працюють і до нині (ансамблі пісні і танцю «Льонок» Житомирської філармонії, «Поділля» Вінницької обласної філармонії, народні хори в Черкасах, Луцьку, Чернігові, список можна продовжувати), окремі виконавці, творчий шлях яких розпочинався в них (Раїса Кириченко, Ніна Матвієнко, Галина Овсійчук, Ольга Павловська, Раїса Крикун, Алла Кудлай і т.д.) – всі вони культивують більш чи менш прикриту народну манеру співу. Творчість керівників вище згаданих колективів, які мали академічну освіту, не вміщалася в октавний діапазон грудного регістру. Виникла потреба його розширити.

Напівприкрита манера співу характеризується близьким до розмовного положенням губ з дещо опущеною нижньою щелепою та трохи піднятим м'яким піднебінням. В результаті збільшується об'єм ротової порожнини та досягається півториоктавний діапазон голосу уже не чисто грудного, а змішаного звучання, з'являється вібрато, насичений яскравий тембр, але менш стійким і точним стає інтонування, вокально-темброві властивості в основному визначаються формантною структурою української літературної мови. В такій манері, крім фольклорних зразків, виконуються авторські твори, що максимально наближені до народнопісенної творчості та сучасні українські естрадні пісні.

Вищезгаданий поділ, звичайно, умовний і має безліч проміжних варіантів. Так, наприклад, обдарована, з почуттям міри і смаку виконавиця, що користується відкритою манерою, співаючи дитині колискову, інтуїтивно прикриє звук, а приспівки до танцю чи веснянку виконає дзвінким, зичним звуком без натяку на прикривання. На манері співу позначаються також фонетичні особливості говору (діалектна або літературна фонетика). Народний спів не можливо та і не потрібно регламентувати спеціальними характеристиками та еталонами. Важливо зберегти його своєрідну естетику та неповторний колорит.

Слід відзначити, що досконале оволодіння майстерністю народної культури співу, вимагає тривалого навчання. В побуті воно відбувається шляхом наслідування майстрам народного співу. Цей процес починається,

---

переважно, в ранньому дитинстві, а з досягненням сімнадцяти-вісімнадцятирічного віку, із закінченням мутації – співають впевнено і вільно, як правило, інтонаційно точно, іноді віртуозно та високо художньо, мають добре розвинутий гармонічний слух, вміння імпровізувати і створювати нові або ж видозмінювати відносно ситуації чи власного художнього бачення вже відомі фольклорні зразки. Цей феномен української музичної етнопедagogіки чекає на своє дослідження та широке використання на практиці. Однак, сучасні виконавці народних пісень, які претендують на професійну роботу в цій царині, мають бути, безумовно, освіченими людьми, музично та художньо грамотними, добре орієнтуватися в проблемах мистецтва, глибоко розуміти фольклор та процеси його розвитку, спроможними відрізнити справжній фольклорний шедевр від просто модної пісеньки чи псевдонародної підробки, вміти свідомо користуватися засобами музично-поетичного втілення народнопісенних образів та народної вокальної майстерності. Виховання такого співака – процес багатогранний і повинен розвиватися у всіх напрямках. Найважливішими є: музична освіта, розвиток голосового апарату, виховання художнього смаку, виконавська майстерність.

Хочу відзначити, що для виконавців народних пісень обов'язковим є творче спілкування із носіями фольклору. Спостереження за живим виконанням, запис його на звуконосії та розшифровка пісень з намаганням до найменших деталей перенести виконання на нотний стан, а потім так само точно відтворити власним голосом – неоціненний досвід, який замінити не можна нічим. Усвідомлення співацького процесу є запорукою глибокого розуміння народної культури співу. Без такої практики стати добрим співаком справа примарна.

На жаль, досвід професійного навчання народній манері співу незначний, відсутня єдина науково обґрунтована методика роботи з народним голосом, не досліджено використання резонаторів, фізіологію та специфіку функціонування м'язів голосового апарату таких виконавців. Ці питання потребують детального вивчення з врахуванням досягнень суміжних

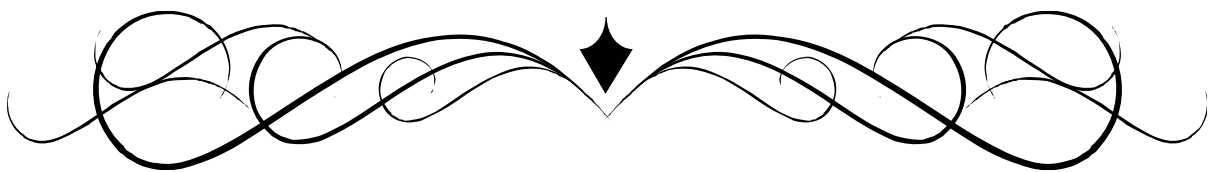

наук: фізіології, фоніатрії, акустики, фонетики, музичної психології, фольклористики, етнолінгвістики, тощо.

Вокальні педагоги відчують гостру потребу в хрестоматіях, посібниках, методичних рекомендаціях, широкому обміні досвідом. Ситуація, що склалася, стимулює до пошуків, до науково-методичної та творчої роботи. Даний збірник вокалізів є спробою поповнити доволі скромну методичну бібліотеку вокальних педагогів, які культивують українську народну манеру співу. В основі кожного зразка лежить фрагмент народної пісні. Добре обізнані з фольклором розгледять за мелодіями вокалізів українські народні пісні «Жалі мої, жалі», «То не червона калинонька», «Чом ти не прийшов», «Зійди, зійди, місяцю», «Ти калино, ти малино», та ін.

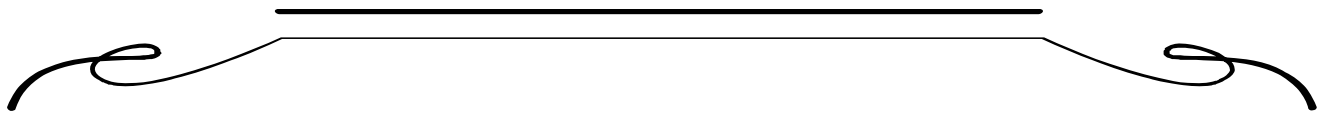
Педагоги, використовуючи вокалізи в своїй практичній роботі з учнями, мають змогу ознайомитися з авторськими рекомендаціями, короткими методичними поясненнями та характеристикою вокально-технічних і художньо-виконавських завдань, що поставлені перед виконавцем в кожному вокалізі. При потребі, враховуючи індивідуальні особливості учня, рівень володіння ним співацькими навичками або виходячи з конкретно поставлених завдань, можна вносити власні педагогічні корективи, зосереджувати увагу на моментах, корисних на даному етапі розвитку голосу.

ВОКАЛІЗ № 1

Вокаліз можна рекомендувати для виконання як народному вивідному сопрано так і високому альту. Поступовість мелодичного розвитку, простий метроритм, зручний діапазон допоможе співакові зосередитися на однопозиційності, рівності голосоведіння, стриманості звучання, плавності та економності співацького видиху. При виконанні довгих звуків та низхідних мелодичних зворотів особливу увагу слід звернути на співоче дихання, опору звуку. Вдих має бути природним, помірним, активним, видих – керованим, рівномірним, без поштовхів та розслаблень.

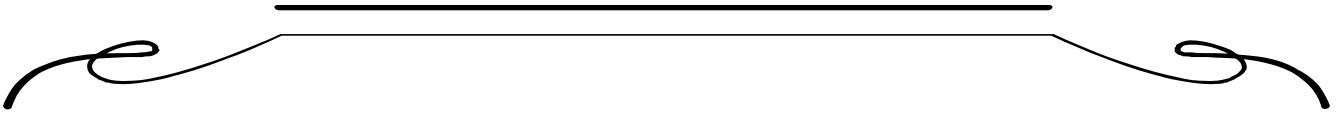

Помірно

6

12

18

(V)

24

30

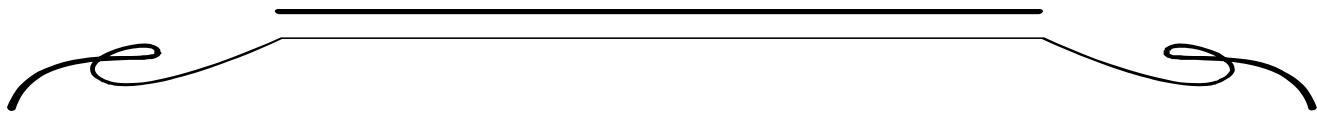
35

ВОКАЛІЗ № 2

Вокаліз написаний для низького та середнього голосу. Характерна для народної пісні мелодика сприяє комфортності голосоведіння, природності роботи голосового апарату. Повільний темп, який при потребі можна дещо прискорити, вимагає вміння правильно користуватися співацьким диханням, рівномірно його розподіляти. Важливо контролювати чистоту інтонування восьми нот, які періодично зустрічаються в вокалізі. Такі типові для народної пісні звукові комбінації виконувати потрібно більш легко і невимушено, ніж в інструментальній або класичній вокальній музиці, водночас пильно стежити за точністю висоти кожної восьмої ноти, активністю дихання, правильністю співацької позиції. Втрата самоконтролю провокує приблизне інтонування коротких звуків.

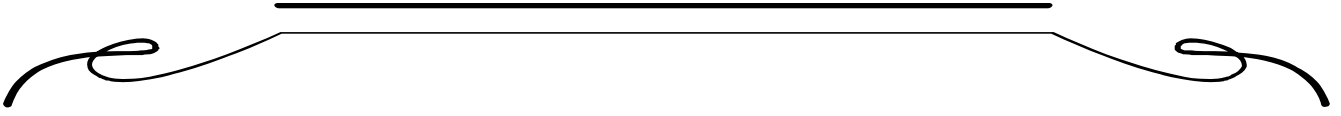
Повільно

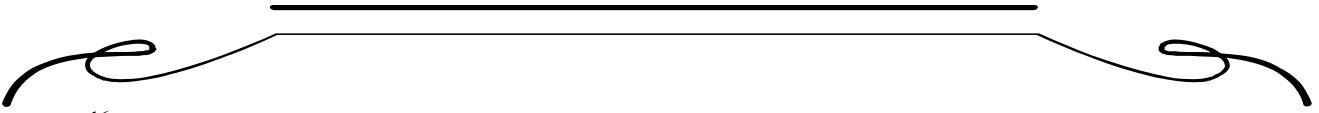
8

5

11

16

21

26

31

ВОКАЛІЗ № 3

Даний вокаліз рекомендується використовувати з метою розширення робочого діапазону низького альтя. Корисним він буде і для роботи над якістю звучання крайніх нижніх звуків у високих альтів. Основну увагу потрібно зосередити на рівності звучання голосу, та збереженні позиції верхнього звука при рухові мелодії вниз. Вокаліз слід співати на широкі голосні розлого, вільно в нюансі *mp* і *mf* не форсуючи на верхніх нотах, слідкувати за стриманістю звучання, природністю грудного тембрального забарвлення голосу.

Музичний супровід не дублює вокальну партію. Легка акордова підтримка та яскраво виражені ходи в басу, відсутність в акомпанементі нот, які є в мелодії вокалізу, вимагають від співака чіткого уявлення конкретного місця в гармонії кожного виконуваного ним звука. Це дещо ускладнює завдання, однак сприяє розвитку гармонічного слуху і є доброю підготовкою до роботи в ансамблях.

Musical score system 1, starting with a treble clef and a key signature of two flats. The tempo/mood is marked "Широко" (Broadly) and the dynamic is "mf". The system consists of a single treble staff and a grand staff (treble and bass clefs). The music features a wide interval in the treble and a steady eighth-note accompaniment in the bass.

5

Musical score system 2, starting with a treble clef and a key signature of two flats. The dynamic is "mf". The system consists of a single treble staff and a grand staff. The treble staff has a melodic line with a slur, and the grand staff provides harmonic support with chords and a bass line.

9

Musical score system 3, starting with a treble clef and a key signature of two flats. The system consists of a single treble staff and a grand staff. The treble staff has a melodic line with a slur, and the grand staff provides harmonic support with chords and a bass line. The system concludes with a double bar line.

13

Musical score for measures 13-14. The system consists of three staves: a single treble clef staff at the top, and a grand staff (treble and bass clefs) below. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). Measure 13 features a melodic line in the treble staff with a slur and a crescendo hairpin. The grand staff provides harmonic accompaniment with chords in the treble and a moving bass line. Measure 14 continues the melodic and harmonic development.

15

Musical score for measures 15-16. The system consists of three staves: a single treble clef staff at the top, and a grand staff (treble and bass clefs) below. The key signature has two flats. Measure 15 features a melodic line in the treble staff with a slur and a crescendo hairpin. The grand staff provides harmonic accompaniment. Measure 16 continues the melodic and harmonic development.

17

Musical score for measures 17-18. The system consists of three staves: a single treble clef staff at the top, and a grand staff (treble and bass clefs) below. The key signature has two flats. Measure 17 features a melodic line in the treble staff with a slur and a crescendo hairpin, marked with a forte *f* dynamic. The grand staff provides harmonic accompaniment. Measure 18 continues the melodic and harmonic development.

19

Musical score for measures 19-20. The system consists of three staves: a single treble clef staff at the top, and a grand staff (treble and bass clefs) below. The key signature has two flats. Measure 19 features a melodic line in the treble staff with a slur and a decrescendo hairpin, marked with a *rit.* (ritardando) dynamic. The grand staff provides harmonic accompaniment. Measure 20 concludes the system with a final melodic phrase in the treble staff and a sustained bass line, also marked with a *rit.* dynamic.

ВОКАЛІЗ № 4

Співати вокаліз повним голосом, рівно, позиційно однаково, знімати звук м'яко, точно, не втрачаючи опори дихання та не вкорочуючи тривалості нот в кінці першої та третьої фрази. Затакти виконувати легко, контролюючи при цьому видих та чистоту інтонування, всі шістнадцяті ноти співати ритмічно точно, дихання відновлювати швидко, безшумно, без суєти, на мить зупиняючись перед початком фонації.

Помірно

mf

5

mp *f* *mf*

11

1 2

ВОКАЛІЗ № 5

Вокаліз побудований на українській народній пісні «Жалі мої, жалі» і вимагає кантиленного звучання в основі якого лежить правильне співоче дихання, опора звука. Початку співу має передувати правильне положення корпусу, психологічна готовність. Вдих має бути легким, безшумним, спокійним, нижні ребра – розширеними до кінця фрази, залишаючись наче в положенні вдиху, атака – точною, м'якою, видих - контрольованим, плавним, без поштовхів. Слід застерегти учнів від надмірно великого вдиху та бездиханного співу, що є шкідливим. Потрібно намагатися співати широко, не гублячи позиції та опори, розвивати кожен звук до кінця, зв'язно, плавно переводити в наступний аби вокальна лінія була рівна, однотемброва, забарвлена соковитим грудним резонуванням. Вокаліз розрахований на оволодіння навичкою кантиленного співу як високих так і низьких альтів.

Варіанти мелодії вокалізу можна вибирати за вподобанням, чи виходячи з поставлених педагогом вокально-технічних завдань, а бо ж виконувати дуєтом.

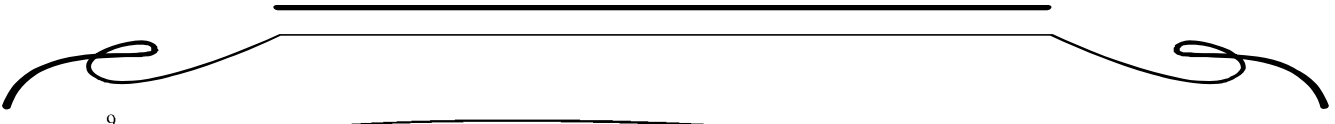

Широко, розспівно

ВОКАЛІЗ № 6

Вокаліз рекомендується для розвитку правильних вокальних навичок у високих народних голосів і охоплює весь робочий діапазон народного сопрано. Він вчить як рухливості, гнучкості голосу, так і вмінню вивідним звуком виконувати високі звуки на ферматі. Поступеневий рух мелодії і, практично, відсутність стрибків сприяє цьому. Вокаліз слід виконувати світлим, близьким, не переобтяженим глибоким грудним резонуванням звуком, на посмішці, з дещо піднятим м'яким піднебінням. Нижні звуки слід виконувати не голосно, при мелодичному рухові вгору динаміку стримувати не варто, але і не допускати форсування, так як воно, зазвичай, супроводжується детонацією, та шкодить голосовому апарату.

9

Musical score for measures 9-10. Treble clef, key signature of two sharps (F# and C#), 3/4 time signature. The melody in the treble clef features a half note G4, quarter notes A4, B4, C5, and a half note D5. The piano accompaniment consists of chords in the right hand and a bass line in the left hand. A fermata is placed over the final note of the melody.

11

Musical score for measures 11-12. Treble clef, key signature of two sharps (F# and C#), 3/4 time signature. The melody in the treble clef features a half note G4, quarter notes A4, B4, and a half note C5. The piano accompaniment consists of chords in the right hand and a bass line in the left hand. A fermata is placed over the final note of the melody.

13

mp

Musical score for measures 13-14. Treble clef, key signature of two sharps (F# and C#), 3/4 time signature. The melody in the treble clef features a half note G4, quarter notes A4, B4, C5, and a half note D5. The piano accompaniment consists of chords in the right hand and a bass line in the left hand. A fermata is placed over the final note of the melody.

15

Musical score for measures 15-16. Treble clef, key signature of two sharps (F# and C#), 3/4 time signature. The melody in the treble clef features a half note G4, quarter notes A4, B4, and a half note C5. The piano accompaniment consists of chords in the right hand and a bass line in the left hand. A fermata is placed over the final note of the melody.

Помірно

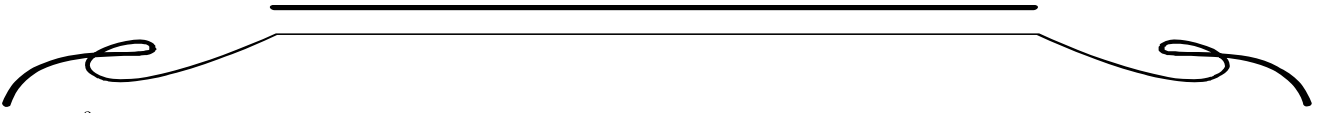
5

7

ВОКАЛІЗ № 7

Вокаліз можна рекомендувати для виконання народному сопрано. Він складається з чотирьох фраз перша половина яких є однаковою, а друга представляє собою дещо мелодично відмінні варіанти типового виводу, що часто зустрічаються в багатоголосих піснях з підголосковою поліфонією. Важливо слідкувати аби звук був легким, близьким але водночас не позбавленим тембру, та грудного забарвлення, дихання контрольоване, на нижніх звуках дещо стримане, при рухові мелодії вгору більш концентроване, ціленаправлене на утворення вільного, повного, природного, гучного, але не форсованого звуку.

9

mp

mf

12

mf

mf

15

mp

mf

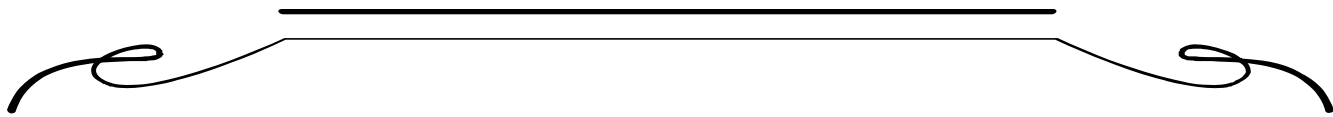
mp

mf

18

mf

Не поспішаючи

mf

3

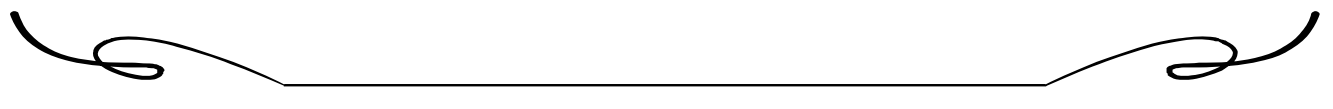
mp *mf*

mp legato *mf*

6

mp

mp

ВОКАЛІЗ № 8

Запропонований в даному вокалізі музичний матеріал зручний для опрацювання звуків середини діапазону високого альтя. Плавність мелодичного розвитку, ритмічна простота, надійна підтримка супроводу, зручна теситура дасть можливість виконавцеві зосередитися на якості звука, його рівності та однотембровості. Співати вокаліз треба з піднесеним настроєм, досить повним голосом, зв'язно, рівно, стежити за м'якістю грудного резонування, не поспішаючи, насолоджуючись звуком, його красою. Дихання міняти спочатку через два, а згодом через чотири такти, стежити за плавністю видиху.

Широко, наспівно

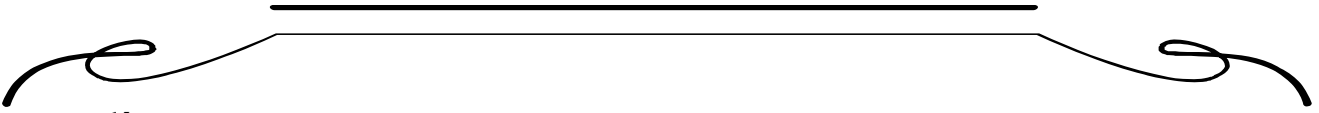
A musical score system. The top staff is a vocal line in 4/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one flat. The bottom two staves are piano accompaniment, with a bass clef on the left and a treble clef on the right. The piano part features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. A dynamic marking of *mf* is present.

5

A musical score system starting at measure 5. It features a vocal line on top and piano accompaniment below. The piano part has a treble clef on the right and a bass clef on the left. Dynamic markings of *mf* and *mp* are used.

10

A musical score system starting at measure 10. It features a vocal line on top and piano accompaniment below. The piano part has a treble clef on the right and a bass clef on the left. There are some markings in the piano part, including a small triangle and a vertical line.

15

21

26

31

ВОКАЛІЗ № 9

Даний вокаліз рекомендується використовувати в роботі з високими народними сопрано, що мають достатній рівень вокально-технічної підготовки, добрий художній смак та знання особливостей народного імпровізаційного вокального музикування. Вміння правильно будувати музичну фразу, розподіляти дихання, виконувати довгі звуки позиційно правильно, емоційно наповнено, з відчуттям розвитку, технічно вправно, інтонаційно точно - ось перелік основних завдань, які стоять перед виконавцем вокалізу.

Вільно, широко

mf *rit.*

5

mf *mp*

9

rit.

13

Схвильовано, трохи прискорюючи

Musical score for measures 13-16. The score is in 3/4 time and features a key signature of one flat (B-flat). The melody in the upper voice begins with a repeat sign and a first ending bracket. It includes a triplet of eighth notes in measure 14. The piano accompaniment consists of chords and moving lines in both the right and left hands.

17

Musical score for measures 17-20. The score continues in 3/4 time with the same key signature. The melody in the upper voice features a long slur across measures 17 and 18, and ends with a repeat sign and first ending bracket. The piano accompaniment continues with harmonic support.

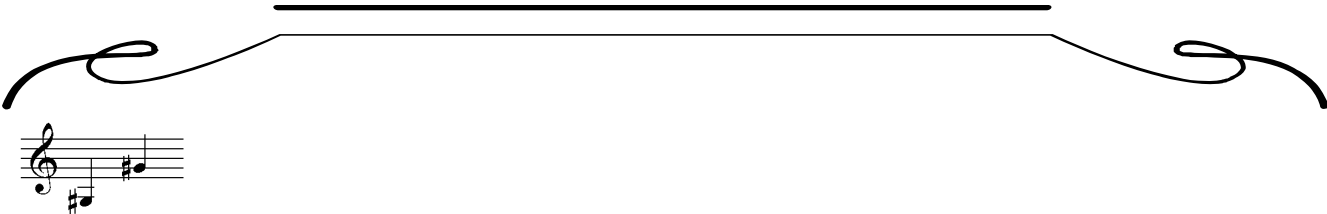
21

Musical score for measures 21-24. The score continues in 3/4 time with the same key signature. The melody in the upper voice includes a slur and a *rit.* (ritardando) marking above measure 23. The piano accompaniment features sustained chords and moving lines.

ВОКАЛІЗ № 10

Вокаліз можна використати в роботі з середнім та низьким народним голосом, який має достатній рівень вокальних навичок. Кантілена, в основі якої лежить правильне співацьке дихання, точне інтонування стрибків на кварту, квінту, другого та сьомого ступенів, м'якість, рівність, однотембровість звучання голосу по всьому діапазону, вміння правильно вибудувати музичну фразу – основні завдання, які має виконати співак опрацьовуючи цей музичний матеріал. При поновленні дихання потрібно слідкувати за лігами, в останніх двох фразах дозволяється вдих через два такти. Короткі форшлаги при бажанні можна замінити на довгі.

Плавно, задумливо

5

10

15

Musical score for measures 15-19. The system consists of a vocal line and a piano accompaniment. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. The vocal line features a melodic line with a slur over measures 15-19. The piano accompaniment has a bass line with a slur and a treble line with chords. Dynamics include *mp* and *f*.

20

Musical score for measures 20-24. The system consists of a vocal line and a piano accompaniment. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. The vocal line features a melodic line with a slur over measures 20-24. The piano accompaniment has a bass line with a slur and a treble line with chords. Dynamics include *mp*, *rit.*, and *a tempo*.

25

Musical score for measures 25-29. The system consists of a vocal line and a piano accompaniment. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. The vocal line features a melodic line with a slur over measures 25-29. The piano accompaniment has a bass line with a slur and a treble line with chords.

30

Musical score for measures 30-34. The system consists of a vocal line and a piano accompaniment. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. The vocal line features a melodic line with a slur over measures 30-34. The piano accompaniment has a bass line with a slur and a treble line with chords. Dynamics include *rit.*.

Список використаної літератури:

- 1.Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики. – М.: Музыка, 2007.
2. Єгоричева М. І. Вправи для розвитку вокальної техніки. – К.: Музична Україна, 1977.
- 3.Іваницький А. І. Українська народна музична творчість. – К.: Му-зична Україна, 1990.
- 4.Малишева Н. М. О пении. – М.: Советский композитор,1988.
- 5.Менабени А. Г. Методика обучения сольному пению. – М.: Просвещение, 1987.

Навчальне видання

Остапчук Лідія Оверківна

Вокалізи для народного голосу

Збірник вокалізів

УДК
ББК

Збірник вокалізів. — Л.О. Остапчук. —

- Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. — Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2015. — 21 с.

Відповідальний за випуск

Редактор нот

Оригінал-макет

Технічний редактор

Дизайн обкладинки

В. Дідук

В.П. Король

Т.Ц. Король

В.П. Король

Підписано до друку 2015 р.

Формат 60x84/8.

Папірофсетний. Друк різнографічний.

Гарнітура Times New Roman. Ум. др. арк. 1,8

Наклад примірників 100

Видавець і виготівник ТОВ «Фірма «Планер»

Реєстраційне свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців серія ДК №3506 від 25.06.2009 р.

21050, м. Вінниця, вул. Визволення, 2

Тел.: (0432) 52-08-64; 52-08-65

<http://www.planer.com.ua> E-mail: sale@planer.com.ua